

WOORD VOORAF

Beste inwoners van Groenlo, Harreveld, Lichtenvoorde, Lievelede, Mariënvelde, Vragender en Zwolle,

Het is nog steeds fijn wonen en werken in Oost Gelre. Met vele verenigingen, vrijwilligers en mantelzorgers is de onderlinge betrokkenheid groot. We hebben prachtige evenementen. En ook vind je op bepaalde plekken nog de voor de Achterhoek zo kenmerkende natuur en landschap.

Helaas staat dit alles - door nationale en internationale ontwikkelingen - meer en meer onder druk. En zijn de gevolgen van die snel veranderende wereld ook hier al merkbaar. Om de leefbaarheid voor álle inwoners van Oost Gelre hoog te houden, moeten andere keuzes gemaakt worden. Keuzes voor een groene, sociale en eerlijke aanpak zoals:

- Meer groen voor álle inwoners, zoals een bos bij elke kern. Dus niet nog meer industrieterrein, asfalt of versterking. En zeker geen 2 x tweebaans N18.
- Voorrang aan voetgangers, fietsers en openbaar vervoer. Veiligheid voorop met o.a. autovrije schoolzones, uitbreiding van 30 kilometer zones en weren van doorgaand vrachtverkeer.
- Weer écht samenwerken met inwoners. Dus mensen tijdig en volledig betrekken bij ontwikkelingen en een gemeente die open en eerlijk handelt.
- Betere water- en bodemkwaliteit en meer biodiversiteit. Geen megastallen maar boerengezinsbedrijven die in harmonie met de natuur voedsel produceren.
- We zetten ons in voor het lokale MKB en weren bedrijven als McDonalds uit onze gemeente. OLW is er voor de familiebedrijven, de kleine ondernemers en ondernemers die een sociale functie vervullen.
- Bouwen van betaalbare koop- en sociale huurwoningen aan bij voorkeur de randen van de kernen. En dat bouwen? Dat doen we 'groen en duurzaam'.

Dit zijn maar een aantal van onze standpunten. De overige vind je op de volgende bladzijden, inclusief onze visie op hoe het in Oost Gelre anders en beter kan.

Als lokale en onafhankelijke partij willen we ons de komende vier jaar weer inzetten voor álle inwoners. Met een groene, sociale en eerlijke aanpak werken we aan een betere gemeente Oost Gelre. En dat doen we met vertegenwoordigers uit de grote en kleine kernen.

Al onze standpunten zijn gebaseerd op de vraag of de leefbaarheid, het klimaat, gelijke kansen en het milieu erop vooruitgaan. Ook blijven we hameren op eerlijke besluitvorming. En vragen we voortdurend aandacht voor kwetsbare mensen, dieren, natuur en milieu.

De programmacommissie van OLW,
Oost Gelre, 31 januari 2026

LEESWIJZER

Dit verkiezingsprogramma begint met een overzicht van onze tien speerpunten. Die staan op twee A4tjes beschreven. Zo kun je snel zien waar OLW Oost Gelre voor staat. En wil je meer weten dan kun je het verkiezingsprogramma lezen. Dat bestaat uit 15 overzichtelijke hoofdstukken.

Wij wensen je veel leesplezier!

INHOUDSOPGAVE

A	DE 10 SPEERPUNTEN VAN OLW	3
B	VERKIEZINGSPROGRAMMA OLW	5
1.	BIODIVERSITEIT: herstelplan dringend noodzakelijk.	5
2.	KLIMAATVERANDERING: forse maatregelen nodig.	7
3.	ECONOMIE EN BEDRIJVGHEID: balans tussen ecologie en economie	9
4.	WONINGBOUW: milieuvriendelijk bouwen naar behoefte	10
5.	VERKEER, VERVOER EN VERKEERSVEILIGHEID	12
6.	DE AGRARISCHE SECTOR: op weg naar natuurinclusief boeren	14
7.	VEILIGHEID, voor mens en dier	16
8.	ZORG EN WELZIJN: we doen het samen	18
9.	GEZONDE LEEFOMGEVING	21
10.	KUNST, CULTUUR EN ERFGOED	23
11.	LEEFBARE KLEINE EN GROTE KERNEN	25
12.	ONS SOCIALE GEZICHT: iedereen telt mee	26
13.	TOERISME EN SPORT	27
14.	DIERENWELZIJN	28
15.	OVERIGE STANDPUNTEN	29

A DE 10 SPEERPUNTEN VAN OLW

1. Een gezonde, groene leefomgeving

Alle inwoners van Oost Gelre hebben recht op gezonde lucht, bodem en water. Vandaar dat OLW pleit voor een stookverbod bij overlast. En een einde wil aan de intensieve veehouderij. Ook willen we (landbouw)gif verbieden, zoals bij bollenteelt. Vervuilende industrie is niet welkom en zwerfafval pakken we aan. Een gezonde leefomgeving is vooral een groene omgeving. Dus geen uitbreiding van de parkeerplaatsen in Groenlo en Lichtenvoorde, maar juist meer groen. OLW wil de grote en kleine kernen vergroenen, want dat is goed voor mens én dier.

2. Een veilige leefomgeving

OLW geeft voorrang aan voetgangers, fietsers en openbaar vervoer. Bij ons staat veiligheid voorop met o.a. autovrije schoolzones en verdere uitbreiding van de 30 kilometer zones. De stoep en het fietspad worden goed onderhouden. Ook willen we het doorgaand vrachtverkeer weren in de kernen. Bijvoorbeeld op de Richterslaan in Lichtenvoorde en de Borculoseweg in Groenlo. Daarnaast willen we milieucontroles bij (gevaarlijke) bedrijven verscherpen. En is zware (chemische) industrie hier niet welkom. Tot slot zijn BOA's en wijkagenten weer zichtbaar in de buurt.

3. Goede (sociale en culturele) voorzieningen

Wat ons betreft kunnen senioren in elke wijk of kern bij inloop- en zorgvoorzieningen terecht. En krijgen jongeren meer (culturele) ontmoetingsplekken. Initiatieven die de samenleving dienen kunnen op onze steun rekenen. Zeker als ze met vrijwilligers werken. Natuurlijk blijft het SKB-ziekenhuis volwaardige zorg bieden. Evenementen, met name culturele, juichen we toe. Behalve als ze overlast voor mens, dier en milieu veroorzaken.

4. Voldoende, betaalbare woningen

OLW wil voldoende huur- en koopwoningen voor jong en oud. Daarbij bouwen we naar behoefte en staan betaalbaarheid en milieuvriendelijkheid voorop. In natuur tussen Groenlo, Lichtenvoorde en de kleine kernen wordt niet gebouwd. Dat doen we alleen aan de randen van de kernen. We staan open voor familiewoningen, tiny houses, mantelzorgwoningen en woonwagens. De subsidie 'opplussen woningen' en inzet van de woonconsulenten blijft wat OLW betreft bestaan. Daarnaast vinden we zorg op kleine schaal in de eigen omgeving belangrijk.

5. Herstel en bescherming van coulisselandschap en natuur

Ons eeuwenoude coulisselandschap moet worden hersteld. Dat is goed voor plant en dier. Er komen dus geen industrieterreinen bij. Sterker nog, we gaan een bos aanplanten bij elke kern. En nu écht werk maken van het herstel van de biodiversiteit. Dat houdt ook in dat we uitbreiding van recreatie(parken) in de natuur zoals in Lieveelde, stoppen. En tegen een 2 x tweebaans N18 of de Noordtak zijn. We gaan werken aan het versterken van ons groenblauwe natuurnetwerk zoals de Slinge en de Besselinkschans. OLW wil voor alle bomen een kapverbod, zogenaamd "snippergroen" beter beschermen en verstening tegenhouden.

6. Leefbaarheid kleine kernen behouden en versterken

Kleine kernen moeten hun eigen identiteit behouden. We omgeven ze niet met nog meer industrieterreinen of asfalt. Harreveld, Lievelede, Mariënveld, Vragender en Zwolle zijn de parels van Oost Gelre. We zetten alles op alles om belangrijke voorzieningen te behouden en uit te breiden. Denk aan basisscholen, winkels en bijvoorbeeld ontmoetingsplekken. Ook willen we een Gemeentelijke Kleine Kernen-adviesgroep starten. Hierin zijn inwoners en agrariërs vertegenwoordigd. Ook wil OLW dat iedere wethouder verantwoordelijk wordt voor één van de kleine kernen.

7. Impuls voor Groenlo en Lichtenvoorde

De tot stilstand gekomen ontwikkelingen in Groenlo en Lichtenvoorde pakken we weer op. We verbeteren de samenwerking tussen de gemeente en organisaties, inwoners en ondernemers. Groenlo krijgt een beschermd stadsgezicht. Dat betekent onder andere dat hoogbouw en sloop niet zomaar meer kan. Daarnaast wil OLW geld vrijmaken voor beter monumentonderhoud in de hele gemeente. De belangen van Lichtenvoorde en Groenlo worden vertegenwoordigd door twee wethouders. Hun band met inwoners en ondernemers wordt versterkt met spreekuren en gezamenlijke evaluatie van plannen.

8. De gemeente handelt open en eerlijk

Weer écht samenwerken met inwoners. Dus mensen tijdig en volledig betrekken bij ontwikkelingen en een gemeente die open en eerlijk handelt. Dus geen verrassingen meer zoals de McDonalds die opeens in Lievelede bleek te komen. Of het overvallen van omwonenden met een vakantiewoning in Lievelede of een industrieterrein in Lichtenvoorde. OLW wil dat ambtenaren inloophmomenten organiseren in dorpen en wijken. Daarom krijgt wat ons betreft elke kleine kern en wijk een eigen ambtenaar als aanspreekpunt.

9. Duurzame energietransitie voor iedereen

OLW wil veel meer steun voor bewoners met een kleine portemonnee. Juist zij blijven te vaak achter bij de energietransitie. Er wordt voorrang gegeven aan het isoleren van woningen; vele hebben nog steeds een slecht energielabel. We zijn tegen windmolens in weidevogelgebied. We kiezen voor een groot Achterhoeks windpark of windmolens op een industrieterrein, zoals De Laarberg. Zonnepanelen plaatsen we vooral op daken van bedrijven. Kostbare landbouwgrond mag daar liever niet voor gebruikt worden. Ook laten we geen buitenlandse projectontwikkelaars toe. We worden zelf eigenaar van onze duurzame energievoorzieningen.

10. Een andere economie

Mens, dier, natuur en milieu is de dupe van de huidige economie. We putten de aarde uit. OLW wil daarom duurzame bedrijvigheid in Oost Gelre. We willen niet meer bedrijven, maar bedrijven die écht wat toevoegen. Daarom zijn nieuwe bedrijventerreinen overbodig. Ook megastallen weren we uit Oost Gelre. In ons buitengebied zijn er al teveel. En daar hebben steeds meer inwoners last – denk aan stank en fijnstof – van. Ons doel is dat Oost Gelre in 2040 een circulaire gemeente is. Dan delen, hergebruiken, herstellen en recyclen we producten zo lang mogelijk om grondstoffen niet verloren te laten gaan. Om dat te bereiken gaan we samen met de twee lokale industriële kringen in Lichtenvoorde en Groenlo een plan maken en uitvoeren.

B VERKIEZINGSPROGRAMMA OLW

1. BIODIVERSITEIT: HERSTELPLAN DRINGEND NOODZAKELIJK.

De biodiversiteit (de variatie en omvang van alles wat leeft in een bepaald gebied) stort wereldwijd in. Ook in Oost Gelre is dit al tientallen jaren aan de gang. Dit komt onder andere door versterking, de megastallen en uitstoot van stikstof en landbouwgif. De opwarming van de aarde versterkt de biodiversiteitscrisis. Er moet een herstelplan komen voor de biodiversiteit in Oost Gelre. Een plan dat we samen met inwoners, bedrijven en de boeren gaan opstellen. En snel gaan uitvoeren.

De tijd van pappen en nathouden is voorbij. Er moeten forse maatregelen genomen worden. Hieronder staan een aantal punten die volgens ons in dat herstelplan moeten staan.

- a) Straten, pleinen parken en plantsoenen moeten vergroend worden. We kunnen bijvoorbeeld saaie grasvelden weer voorzien van bloemen en planten. Dat ziet er niet alleen veel mooier uit, maar het is ook beter voor de natuur. We kiezen namelijk voor inheemse, biologische planten die de biodiversiteit versterken. Ook bieden ze voedsel en schuilplekken voor insecten en vogels. Het gemeentelijk onderhoudsniveau van het openbare groen moet verbeterd worden. En als we omwonenden kunnen betrekken bij het groen in hun buurt, dan juichen we dat toe. Denk bijvoorbeeld aan de minituintjes in de binnenstad van Groenlo.
- b) Veel meer aandacht voor het versterken van landschap en groene leefomgeving. Meer groen dus ook meer bomen. De ruilverkaveling heeft ons landschap verarmd en daarmee ook de biodiversiteit. De bermen die al of niet bewust zijn ingenomen door de agrariërs gaan we weer "terugclaimen" en samen met de agrariërs weer vergroenen. De Bomenwacht van de gemeente Oost Gelre krijgt een belangrijke rol in het plan dat we gaan opstellen om ons landschap te versterken met de aanplant van duizenden nieuwe bomen.
- c) Geen verdere uitbreiding meer van industriegebied, ten koste van natuur- en landbouwgrond. En zeker niet als deze bedrijven veel uitstoot van CO₂, fijnstof of chemische stoffen veroorzaakt of het dierenwelzijn bedreigt. Dergelijke (zware) industrie hoort hier niet thuis. Op dit soort werkgelegenheid zitten wij in Oost Gelre niet te wachten.
- d) Zowel het Nationaal Natuur Netwerk (NNN) als het Gelders Natuurnetwerk (GNN) gaan we in Oost Gelre beter beschermen. Deze natuurgebieden verdienen stilte, rust en duisternis voor een optimale bescherming van het leefgebied van dieren en planten. We gaan mountainbike paden dus niet verder uitbreiden. En de betere bescherming in het bestemmingsplan van GNN gebieden regelen. Daarbij vragen we aandacht voor de effecten op oppervlakte, soorten en verbindingen door verschillende niet-natuurlijke ingrepen.
- e) Niet meer (asfalt)wegen erbij in de gemeente Oost Gelre. En mochten we toch een weg aanleggen of verbreden, dan kan dat alleen als er ergens anders een weg weer onverhard wordt.
- f) "Tegeltax" voor koop- en huurhuizen. Hoe meer versteende grond, hoe hoger de WOZ. De versterking van tuinen loopt namelijk de spuigaten uit. Veel ooit groene voortuinen in Oost Gelre zijn veranderd in betonnen "tuinen". En veel daarvan zijn ook nog eens ingericht als parkeerplaats.

- g) 5% van onze landbouwgrond gaan we omzetten in bos. De Achterhoek was vroeger veel bosrijker. Door van met name de landbouw zijn veel bossen in Oost Gelre verdwenen. Dat gaan we veranderen door elke kern van een bos te voorzien. Een deel van deze nieuwe bossen worden voedselbossen.
- h) Waar het maar kan gaan we straten en wegen voorzien van laanbomen. En anders van hagen. Dat is goed voor mens en dier. En leidt het tot gevaarlijke verkeerssituaties? Dan nemen we snelheidsbeperkingen. Eventueel heffen we een aantal parkeerplaatsen op als er geen groen in de straten staat.
- i) We gaan concreet aan de slag om verdere verdroging van natuur en landbouwgronden te stoppen. En dat doen we samen met het waterschap en de agrariërs.
- j) Door bestemmingsplannen te wijzigen gaan we de intensieve landbouw in Oost Gelre uitbannen. Binnen 5 tot 10 tot 20 jaar wordt in harmonie met de natuur en zonder kunstmest of gif gewerkt. Met deze wijziging naar extensieve en natuurinclusieve landbouw, keren akker- en weidevogels weer terug naar Oost Gelre.
- k) Het gebruik van landbouwgif dient verder ontmoedigt en uiteindelijk verboden te worden.
- l) Elektrisch vervoer moet worden gestimuleerd, bijvoorbeeld met het verbeteren van het laadpalen-netwerk in de gemeente. Hierdoor neemt de schadelijke uitstoot van verbrandingsgassen sterk af.
- m) De jacht op dieren wordt aan banden gelegd. Hobbyjacht schaffen we af. Een wild dier mag alleen gedood worden als het echt nodig is. Bijvoorbeeld als het ernstig lijdt of een bedreiging voor de volksgezondheid vormt. In dergelijke gevallen wordt het wilde dier door een professional van de overheid gedood.
- n) We werken aan de terugkomst van dieren die ooit in Oost Gelre voorkwamen zoals de das en weidevogels. Ook de wolf en andere predatoren zijn welkom. Zij zorgen voor evenwicht in de natuur. Eventuele schade aan vee wordt in samenwerking met de provincie vergoed.
- o) Parken gaan we verder vergroenen en uitbreiden. Een goed voorbeeld van succesvolle vergroening is het Flierbeekpark in Lichtenvoorde. De Grolse Weide in Groenlo is bijvoorbeeld nog niet klaar. Daar gaan we haast mee maken.
- p) Niet elke vrijkomende (school)locatie wordt automatisch volgebouwd met woningen. Zeker als dit in een versteende buurt is, heeft een natuur zoals een park, onze voorkeur.
- q) Uitbreiding van recreatiewoningen en –parken in groene zones gaan we sterk aan banden leggen. Dit ter bescherming van de biodiversiteit, maar ook om overlast voor omwonenden zoals bijvoorbeeld bij De Schans bij Lieveelde, te voorkomen.

2. KLIMAATVERANDERING: FORSE MAATREGELEN NODIG.

Het klimaat is wereldwijd dramatisch aan het veranderen. De opwarming van de aarde door de uitstoot van broeikasgassen gaat in een razend tempo. Ook in Nederland en in de Achterhoek merken we de gevolgen: veel warmere, droge zomers en zachte winters zonder vorst en sneeuw. Voor onze kinderen en kleinkinderen dreigt een nachtmerriescenario. Oost Gelre moet zich, net als de hele wereld, fors inspannen om de uitstoot van fossiele brandstoffen te verminderen. Wij westerlingen zijn per hoofd namelijk de grootste vervuilers ter wereld, op de Amerikanen na. Terwijl we het meest welvarend zijn.

Wij houden ons dan ook aan het doel van alle Achterhoekse gemeenten om in 2040 energieneutraal te worden. Hierdoor ontkomen we niet aan het doorvoeren van forse energiebesparingsmaatregelen voor inwoners en bedrijven. En het opwekken van groene stroom met kleine en grote projecten. Uiteraard dienen grootschalige projecten in goed overleg met omwonenden, dorpsbelangenverenigingen en buurgemeenten worden ontwikkeld. De energietransitie biedt echter ook kansen. Het zorgt nu al voor nieuwe bedrijvigheid en dus werkgelegenheid. En we maken ons als Achterhoek minder afhankelijk van de import van olie en gas.

- a) OLW vindt dat bedrijven, ondernemers maar vooral inwoners meer moeten worden betrokken bij de energietransitie. Met name in de kleine kernen is dat voor dorpsbelangenorganisaties een must. Zeker als het om grootschalige projecten voor energieopwekking gaat.
- b) Investerings, eigenaarschap en de lusten van de energietransitie zijn voor en door de Oost Gelrese gemeenschap. Met name de kleine kernen kunnen hiervan profiteren met bijvoorbeeld dorpsfondsen.
- c) We laten geen buitenlandse projectontwikkelaars toe om de projecten in de Achterhoek uit te voeren. Achterhoekse bedrijven geven we voorrang (denk aan isolatieprojecten in woonwijken).
- d) We willen meer zonnepanelen op daken en gaan dat fors stimuleren. OLW wil dit ook zo snel mogelijk verplichten voor met name de grote bedrijven.
- e) Windmolens alleen tot een bepaalde maximale hoogte. Ze moeten zo min mogelijk overlast voor mens en dier veroorzaken en op vooraf zorgvuldig bepaalde plekken geplaatst. Kleine windmolens op erven brengen te weinig op. Dat geld kan beter gebruikt worden voor een aandeel in een grote windmolen. OLW wil géén windmolen in gebied K, één van de laatste weidevogelgebieden in de Achterhoek.
- f) Bedrijven in Oost Gelre zijn de grootste uitstoters van broeikasgassen. Bedrijven die zich niet aan de verplichting tot energiebesparing houden moeten hard aangepakt worden.
- g) OLW wil concrete afspraken met woningbouwcorporaties maken. Dit zodat zij voldoende woningen snel gaan verduurzamen en daarvoor lokale bouwbedrijven inzetten.
- h) Repair cafés vervullen een belangrijk schakel in het verminderen van de hoeveelheid afval. Daarom gaan we ze financieel ondersteunen. Ook stimuleren we uitbreiding van hun activiteiten.

- i) Biomassa is een breed begrip en gaat ook over voedselafval, mest en slib. Daarom hebben wij over biomassa de volgende standpunten:
- Mest: mest hoort op het land. Vergisten van mest is meestal niet rendabel en levert nauwelijks CO₂ - reductie op. Mest is > 95% water en water brandt niet! Monovergisting op boerderijniveau kan een mogelijke verantwoorde oplossing zijn, als dit niet ten koste gaat van het dier, bijvoorbeeld. de weidegang van de koe.
  - Voedselafval kan prima vergist worden of ingezet worden als (biologisch) varkensvoer. Uiteraard dient als eerste voedselafval voorkomen te worden.
  - Slib vanuit bv een rioolwaterzuivering is een prima toepassing voor vergisting. Zo wordt het zwembad Meekenesch in Lichtenvoorde verwarmd met de opgewekte biogaswarmte.

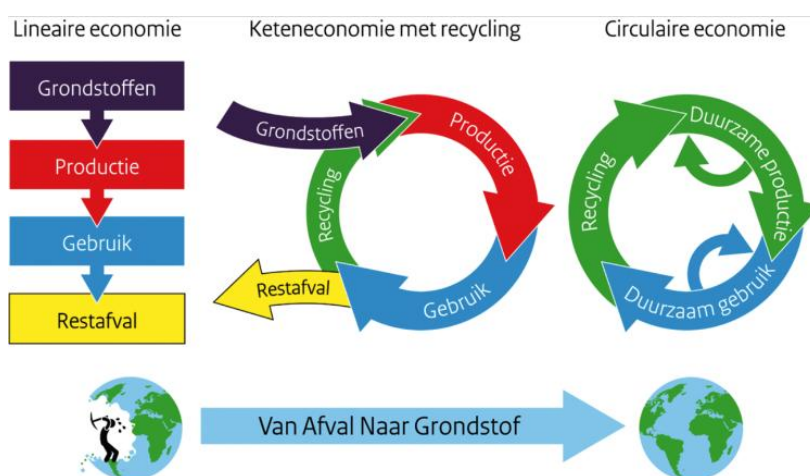

3. ECONOMIE EN BEDRIJVGIGHEID: BALANS TUSSEN ECOLOGIE EN ECONOMIE

OLW is er vooral voor het MKB waarbij wij ons vooral inzetten voor familiebedrijven, de kleine ondernemers én die ondernemers die een sociale functie vervullen. Zij hebben namelijk binding hebben met onze gemeenschap, zetten hun producten vaak lokaal af en hebben een toegevoegde waarde voor onze grote en kleine kernen.

Samen met o.a. het Ondernemersfonds Lichtenvoorde en de Groenlose Ondernemersvereniging (GOV) willen we werken aan de terugkeer van meer winkels in onze kernen. Daarbij speelt een centrummanager een belangrijke rol die wat ons betreft hier meer uren aan kan besteden. Daarnaast gaan we lokaal kopen promoten.

Als grote industriële bedrijven een omslag maken naar een kringlooeconomie mogen ze wat ons betreft in Oost Gelre blijven. In een kringlooeconomie (ook wel circulaire economie) worden eindige grondstofvoorraden niet uitgeput en reststoffen volledig hergebruikt. De Rijksoverheid streeft naar een circulaire economie in 2050. In 2030 moet het gebruik van grondstoffen met 50 procent zijn afgenomen. Ons doel is dat Oost Gelre in 2040 een circulaire gemeente is. Dan delen, hergebruiken, herstellen en recycelen we producten zo lang mogelijk om grondstoffen niet verloren te laten gaan.

Concreet betekent dit het volgende:

- Alleen nog bedrijven die werken volgens de circulaire economie mogen zich in Oost Gelre vestigen.
- Bestaande bedrijven in Oost Gelre die niet streven naar een circulaire economie worden niet meer ondersteund door de gemeente. Dus als dit soort bedrijven (denk bijvoorbeeld aan VION) wil uitbreiden, dat kan dat niet meer in Oost Gelre.
- De gemeente gaat actief "de boer op" om circulaire bedrijven te verleiden zich in Oost Gelre te vestigen.

Samen met de twee lokale industriële kringen in Lichtenvoorde en Groenlo gaan we een plan maken en uitvoeren. Doel: een circulaire gemeente in 2040.

4. WONINGBOUW: MILIEUVRIENDELIJK BOUWEN NAAR BEHOEFTE

Elke inwoner van Oost Gelre heeft recht op een passende woning. Of het nu gaat om een woning in een grote kern als Lichtenvoorde of kleine kern als Zwolle. Maar we moeten bouwen naar behoefte van zowel koop- als huurwoningen. Ook al is er nu woningnood, een bevolkingskrimp (door met name de vergrijzing) zal er hoe dan ook komen. We moeten nu al bouwen om leegstand - en daarmee verpaupering - te voorkomen.

Daarom is het belangrijk dat de gemeente goed in de gaten houdt wat de woningbehoefte in alle kernen is. En moeten bewoners die behoefte ook goed aangeven. De gemeente dient op haar beurt plannen klaar te hebben liggen die passen bij de ontwikkelingen. Zodat ze bij een verandering binnen enkele jaren daar op kunnen inspelen. Denk bijvoorbeeld aan een groeiende behoefte aan woningen voor starters, jongeren en ouderen zoals levensloopbestendige- en hofwoningen. Ook moeten we veel meer experimenteren met andere woonvormen zoals meergeneratiewoningen, mantelzorgwoningen, tiny houses en woonwagens.

Onze andere standpunten als het om woningbouw gaat zijn:

- a. In natuur tussen Groenlo, Lichtenvoorde en de kleine kernen wordt wat OLW betreft niet gebouwd. Nieuwe woningen bouwen we zoveel mogelijk binnen of aan de grenzen van de huidige bebouwing. Bouwen in het buitengebied staan we in principe niet toe, tenzij het gaat om een voormalig agrarisch erf, waar grote stallen zijn gesloopt.
- b. OLW wil harde afspraken met woningbouwcorporaties zodat zij voldoende sociale woningen bouwen. Óók voor ouderen en voor mensen met een beperking, die een aangepaste woning nodig hebben. In de afspraken met woningbouwcorporaties pleit OLW voor een verkoopstop op goedkopere huurwoningen. Dit om de huurmarkt niet te verstoren en om versnippering van woningeigendom in wijken te voorkomen. Tevens wil OLW verdere afspraken maken met de woningbouwcorporaties in het kader van energetische duurzaamheid van de woning.
- c. We geven meer ruimte aan zelfbouw en particuliere collectieven in plaats van de projectontwikkelaars en vastgoedbeleggers. De gemeente gaat gezamenlijke woonvormen ondersteunen door te zorgen voor betaalbare hypotheek en door ze voorrang te geven bij de verkoop van gronden.
- d. Ondanks het woningtekort in Oost Gelre staan er nog panden langdurig leeg. Daarom willen we als gemeente de mogelijkheid om leegstand te beboeten met een leegstandsheffing. Zo voorkomen we dat er geld wordt verdiend aan de leegstand. En voorkomen we verkrotting van gebouwen.
- e. Helaas zet de overheid als gevolg van landelijk beleid steeds meer in op het langer thuis blijven wonen van senioren. Wij pleiten er weer voor om het "bejaardentehuis" weer een kans te geven waardoor alleenstaande ouderen, die nu een voor hen veel te grote gezinswoning moeten onderhouden, plaats kunnen maken voor een gezin. Uiteraard alleen op vrijwillige basis.
- f. Als gevolg van landelijk beleid moeten senioren steeds langer thuis blijven wonen. Om veilig en comfortabel thuis te kunnen wonen, zijn hulpmiddelen steeds belangrijker. OLW pleit dan ook voor het voortzetten van de succesvolle gemeentelijke regeling "subsidie opplussen woningen".

- g. Ook het initiatief van woonconsulenten voor senioren verdient blijvende ondersteuning. Woonconsulenten geven advies hoe langer in de woning te kunnen blijven wonen.
- h. Senioren willen vaak oud worden in hun eigen omgeving. Zorg op kleine schaal in de eigen omgeving vinden we belangrijk. Ook de komende periode wil OLW dit soort kleinschalige initiatieven in de andere kernen stimuleren waarbij de plaatsen elkaar kunnen versterken.
- i. We geven niet meer automatisch sloopvergunningen af: renovatie of hergebruik van materialen wordt de norm.
- j. Speciale aandacht is nodig voor het beschermen van bomen en groen op bouwlocaties, maar ook bij de aanleg of het onderhoud van straten, wegen en andere verhardingen. Deze bescherming moet zowel boven als onder het maaiveld gebeuren.
- k. Ingrepen in en herinrichtingen van de openbare ruimte moeten de biodiversiteit versterken: meer groen, insectenhôtels, watervoorzieningen en nestgelegenheden en -kasten voor vogels. Straten, putten en duikers worden amfibievriendelijk ingericht. De gemeente blijft een biodivers maaibeeld uitvoeren en plant nog meer inheemse voedsel- en waardplanten aan.
- l. Nieuwbouw van aparte huisvesting voor arbeidsmigranten in Oost Gelre voor onder andere Vion is voor ons onbespreekbaar. We zijn dus tegen huisvestingsniewbouw voor arbeidsmigranten op industrieterreinen, zoals De Laarberg in Groenlo. Laagwaardig werk dient worden verplaatst naar het buitenland, in plaats van de kans op uitbuiting van arbeidsmigranten in Nederland en Duitsland te vergroten.

5. VERKEER, VERVOER EN VERKEERSVEILIGHEID

OLW geeft voorrang aan voetgangers, fietsers en openbaar vervoer. En daarbij staat veiligheid voorop. Onze uitgangspunten zijn dat de hoeveelheid gemotoriseerd verkeer in de gemeente afneemt, het openbaar vervoer verbetert en het goederenvervoer sterk vermindert.

Concreet betekent dat het volgende:

- a) Geen 2 x 2-baans N18. Dat trekt namelijk alleen maar extra verkeer aan. Ook levert het Oost Gelre niets op. Sterker nog, we hebben er last van. Want minder op- en afritten betekent omrijden voor de lokale inwoners. Wel kan de huidige N18 mogelijk voorzien worden van extra inhaalstroken (Duits model).
- b) Geen nieuwe (snel)wegen. We hebben al genoeg asfalt. Dus bijvoorbeeld geen nieuwe Oost-West verbinding Lochem-Laarberg-Duitsland. We onderzoeken een vrachtwagenverbod voor de Deventerkunsweg.
- c) Geen Noordtak. Deze goederenspoorlijn is de doodsteek voor ons landschap en de kleine kernen.
- d) OLW wil een extra snelle busverbinding tussen Enschede en Doetinchem. En een onderzoek naar een monorail boven de huidige N18.
- e) Snellere treinverbindingen van en naar Zutphen- Arnhem door onder andere een gedeeltelijk dubbelspoor tussen Winterswijk en Zutphen.
- f) In de kleine en grote kernen worden alle wegen 30 km-zone. Het centrum van alle kernen worden zoveel mogelijk autovrij en fiets- en voetgangersvriendelijk.
- g) Geen uitbreiding van de parkeerplaatsen in Groenlo en Lichtenvoorde, maar juist meer groen. Dat is goed voor mens én dier.
- h) De stoep en het fietspad worden goed onderhouden.
- i) Gedeeltelijke afsluiting voor auto's van de Beltrumsestraat in Groenlo. Te beginnen op de zaterdagen. Dit is goed voor toerisme, veiligheid en de winkeliers zelf. Vanzelfsprekend gaan we dat samen met de winkeliers en de GOV regelen.
- j) Aanleg van fietssnelwegen tussen onze kernen en die ook in verbinding met onze buurgemeenten staan.
- k) Autovrije schoolzones. Ouders die kinderen met de auto afzetten doen dat minsten 300 meter van de school af. Dus ook geen "kiss & ride" plekken voor scholen meer, want dat trekt alleen maar auto's aan. We spreken scholen aan op het nemen van hun verantwoordelijkheid als het gaat om verkeersveiligheid.

- l) Geen doorgaand vrachtverkeer meer in de kernen. Ook doorgaande wegen, zoals de Borculoseweg en Winterswijkseweg in Groenlo en de Richterslaan in Lichtenvoorde, worden verboden voor doorgaand vrachtverkeer.
- m) We stimuleren distributiecentra aan de randen van Lichtenvoorde en Groenlo. Van hieruit worden met elektrische, kleine vrachtwagens de winkels bevoorraad.
- n) In geheel Oost Gelre wordt strenger gecontroleerd op snelheids- en andere verkeersovertredingen
- o) Streven naar verbetering van de OV-verbinding Oost Gelre-Aalten – Bocholt. Zo kunnen bijvoorbeeld studenten eenvoudiger hun stageadressen bereiken.
- p) Wij lobbyen actief tegen de opening van Lelystad Airport en uitbreiding van Schiphol. Want ook in onze gemeente hebben we steeds meer overlast van vliegtuigen.

6. DE AGRARISCHE SECTOR: OP WEG NAAR NATUURINCLUSIEF BOEREN

De agrarische sector is nog steeds een belangrijke economische sector voor Oost Gelre maar kampt met grote problemen. De slagkracht gaat hard achteruit want:

- Steeds vaker staan de belangen van leveranciers, banken, slachterijen en supermarkten centraal in plaats van die van het boerenfamiliebedrijf zelf. De winsten gaan naar iedereen in de voedselketen behalve naar degene die het echt verdient: de agrariër die vaak zelfs onder kostprijs moet werken. Dit moet stoppen.
- Er wordt steeds vaker bulk voor de wereldmarkt geproduceerd. Dat leidt onder andere tot te hoge druk op het milieu (stikstof, pesticiden) doordat steeds intensiever en grootschaliger geboerd wordt. Met alle gevolgen voor de leefbaarheid in het buitengebied en de kleine kernen.
- In de intensieve veehouderij, ook wel bio-industrie genoemd, worden dieren in hoge dichtheid gehouden in stallen, vaak met beperkte ruimte en weinig welzijn. Doel is maximale productie (vlees, melk en eieren) tegen minimale kosten. Dit is niet langer ethisch verantwoord. Ook de maatschappij accepteert dit steeds vaker niet meer.
- De natuur heeft niet alleen te leiden onder de bio-industrie. Ook de intensieve landbouw tast met gebruik van kunstmest en gif het milieu aan. Weide- en akkervogels zijn vrijwel uitgestorven in onze gemeente. Sloten bevatten nauwelijks nog biodiversiteit waardoor onze kinderen opgroeien op zonder ooit kikker of salamander te hebben gezien.

OLW is daarom tegenstander van intensieve veeteelt en intensieve landbouw. Ook willen we (landbouw)gif verbieden, zoals bij bollenteelt. Wij streven naar een volledige extensieve (=grondgebonden) kringlooplandbouw. Waarbij we alleen voor de regionale markt produceren. En de export naar het (verre) buitenland fors inkrimpen.

Door de intensieve veehouderij af te bouwen wordt automatisch het aantal stuks vee en dus de milieubelasting verlaagd. Er is op deze manier ook geen mestoverschot meer: mestverwerking is dus niet meer nodig. De vrijkomende gronden gaan we inzetten voor de agrarische extensivering, natuurontwikkeling, toerisme en energietransitie.

De overgang naar een gezonde agrarische sector gaan we als volgt regelen:

- a) We gaan in gesprek met boerenorganisaties zoals LTO over een transitieplan met als doel om weer een gezonde agrarische sector terug te krijgen die gebaseerd is op kringlooplandbouw. De uitvoering van dit plan zal minstens 10-20 jaar duren. Het eerlijke verhaal hierin is wel dat we afscheid gaan nemen van de intensieve veehouderij en dat een relatief klein deel van de landbouwgrond ingezet gaat worden voor andere doeleinden zoals natuurontwikkeling.
- b) Per direct worden uitbreidingen van de intensieve veehouderij niet meer toegestaan. De zogenaamde bouwblokuitbreiding voor intensieve veehouders wordt onmogelijk gemaakt. Dit geldt uiteraard niet voor extensieve – biologische veehouderij. Via het wijzigen van bestemmingsplannen gaan we de intensieve landbouw ontmoedigen en langzaam (10 a 20 jaar) omturnen naar extensieve landbouw en natuur- inclusieve landbouw. Hierdoor verbeterd de grondwaterstand en gezondheid van de bodem. Gevolg is dat akker- en weidevogels weer terugkeren naar Oost Gelre en het boerenland weer aantrekkelijk wordt voor toerisme.
- c) Het houden van het aantal dieren per boer wordt beperkt. Dit omdat de stallen in ons buitengebied te groot worden, en niet meer inpasbaar zijn in ons kleinschalige landschap.

- d) Boerenfamiliebedrijven in Oost Gelre krijgen voorrang op “indringers” van buitenaf. We staan niet meer toe dat er bijvoorbeeld Brabantse boeren onze stallen opkopen en vullen.
- e) We gaan deels terug naar lokale voedselkringlopen. Daarvoor gaan we met onze supermarkten, restaurants en cafés in gesprek over het afnemen van de lokale producten van onze boeren tegen een eerlijke prijs. En agrariërs worden gestimuleerd om zelf verkooppunten aan huis of in de kernen te starten.
- f) We helpen boeren met extra verdienmodellen zoals boerencampings, zorgboerderijen en opwekking van duurzame energie. Maar denk ook het produceren van vleesvervangers en wijndomeinen. Ook het herstellen en onderhouden van landschapselementen door boeren gaan we belonen met inkomsten uit de toeristenbelasting. We verhogen dus de toeristenbelasting.
- g) OLW stimuleert de totstandkoming van kringloopboerderijen: hergebruik van mest als grondstof voor de bemesting van akkers en incidenteel als energiebron.
- h) Het kweken van bloembollen (waarbij veel gifstoffen worden gebruikt) gaan we per direct verbieden: de alarmerende geluiden over de invloed van landbouwgif op agrariërs en omwonenden (o.a. Alzheimer) moeten serieus genomen worden.
- i) Daarnaast: wat vaak wordt vergeten: ons buitengebied is grotendeels in bezit is van de boeren, maar het landschap en de ruimte is van alle inwoners. Daarom mogen inwoners ook bepalen wat er met ons landschap gebeurt, en niet alleen de agrariërs.

7. VEILIGHEID

Wij leven in een relatief veilig land, Achterhoek en gemeente. Veiligheid wordt echter in grote mate bepaald door toezicht en handhaving, maar daar schort het helaas steeds vaker aan door een terugtrekkende politie.

Wij pleiten daarom voor het volgende:

- a. Niet nog meer bezuinigingen bij de politie. Oost Gelre dient in Den Haag te pleiten voor voldoende politie en politiemiddelen zoals genoeg cellen en bureaus in (de nabijheid van) Oost Gelre.
- b. Strenger handhaven door meer Boa's en politie op straat, zowel overdag als ook 's avonds en in de weekenden.
- c. Direct aanspreekbare / benaderbare wijkagenten en Boa's. Nu moet je eerst een landelijk nummer bellen als je een simpele vraag of tip hebt voor de politie. Dit leidt tot frustratie bij de beller. Wijkagenten en Boa's zijn moeilijk te benaderen: dat kunnen ze veranderen door zich op social media te begeven.
- d. Senioren worden steeds vaker slachtoffer van babbeltrucs en internetfraude. En steeds vaker slachtoffers van criminelen. Om dat te verminderen wordt meer voorlichting gegeven. Valpreventie en het verbeteren van openbare ruimte zoals de stoepen, voorkomt valpartijen van onder andere ouderen.
- e. We stimuleren de vorming van wijk- of dorpsraden. Zij gaan samen met de politie en de gemeente knelpunten in beeld brengen en actief aan oplossingen gaan werken. Denk hierbij aan hangplekken, drugsdealers, parkeeroverlast, illegaal afval storten of bewonersoverlast. Elke kleine kern of wijk wordt gekoppeld aan een ambtenaar die verantwoording afgelegd over de wijk en bereikbaar is voor problemen en uitdagingen.
- f. We gaan strenger handhaven op verkeersovertredingen zoals fout parkeren en te hard rijden.
- g. De brandweer in Oost Gelre (met posten in Lichtenvoorde en Groenlo) bestaande uit twee professionals maar vooral vele vrijwilligers, moet voldoende ondersteund worden. De bezuiniging op de brandweer (waaronder het verdwijnen van twee tankspuitauto's vanaf 2021 uit de kazerne van Lichtenvoorde en Groenlo) mag niet leiden tot grotere risico's. Denk aan de veiligheid in onze gemeente en de veiligheid van de brandweerlieden zelf. De aanrijtijden van de brandweer moet daarom binnen de norm blijven.
- h. Samenwerking met de landelijke politie als het gaat om de opsporing van drugslabs in het buitengebied.

- i. Handhaving op dierenwelzijn en de signalering van dierenmishandeling en -verwaarlozing worden verbeterd. Dit doen we onder andere door het stimuleren van een goede samenwerking tussen gemeentelijke toezichthouders, NVWA, hulpverleners, dierenartsen, de dierenambulance, de politie, de omgevingsdienst en de brandweer.
- j. Veiligheid van mens en dier staat onder druk door de klimaatcrisis, zoals bij hittestress of wateroverlast. Oost Gelre speelt in op deze risico's en maakt veiligheidsprotocollen en hitteplannen voor mens en dier.
- k. Het redden van dieren krijgt een vaste plaats in draaiboeken van hulpdiensten en in rampenplannen. Professionele dierenhulpverleners worden hier structureel bij betrokken.
- l. Er komt een hitteplan voor gehouden dieren met maatregelen om hittestress te voorkomen, zoals het plaatsen van schuilgelegenheden. In geval van nood, zoals bij wateroverlast, worden zowel mensen als dieren geëvacueerd. Gezelschapsdieren mogen mee naar de opvanglocatie.
- m. In het driehoeksoverleg tussen de burgemeester, het Openbaar Ministerie en de politie is er oog voor dierenwelzijn. Dierenmishandeling wordt actief opgespoord en tegengegaan.
- n. De gemeente heeft aandacht voor het voorkomen van stalbranden door het nemen van preventieve maatregelen zoals bijvoorbeeld het verplichten van een sprinkler installatie. We vragen de veiligheidsregio om te controleren op brandveiligheid.

8. ZORG EN WELZIJN: WE DOEN HET SAMEN

We hebben in Oost Gelre in onze beleving een goed klimaat voor Zorg en Welzijn, maar het kan beter. Hieronder onze standpunten onderverdeeld in:

- Algemeen
- Ouderen
- Jongeren

Algemeen:

Een samenleving waar men naar elkaar omziet en waar plek is voor iedereen. Het maakt niet uit of je jong of oud bent, gezond of ziek, blank of zwart, queer of hetero, of autochtoon of allochtoon bent. Voor ons is iedereen gelijk. We hebben oog voor de ouderen en zwakkeren in onze samenleving, de sterkste (financiële) schouders dragen hiervoor de lasten.

- De gemeente heeft er in de afgelopen jaren veel zorgtaken bijgekregen. Echter vaak zonder het geld dat we daarvoor extra nodig hebben. Daarom gaan we met de VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten) praten over het verhogen van de bijdrage aan het gemeentefonds (de gemeenteschatkist). Zo kunnen we onze belangrijke taken op het gebied van Zorg en Welzijn goed uitvoeren.
- Bij een zorgvraag wordt familie en/of vrienden betrokken. Dit al vanaf het allereerste contact met de gemeente en professionals. De kennis en betrokkenheid van bekenden bij het bepalen van vervolgstappen is van hele grote waarde. Alle zorg kan niet afgewenteld worden op de verzorgingsstaat: familie zal, indien mogelijk, een steentje moeten bijdragen.
- Met organisaties en instellingen in de gezondheidszorg die bereid zijn om lokaal en vernieuwend te werken, gaan we als gemeente partnerschappen aan. Zo komt Zorg en Welzijn vanuit de menselijke maat dichtbij en het is ook nog eens goed voor onze lokale economie.
- Thuiszorgmedewerkers en wijkverpleegkundigen krijgen meer ruimte voor samenwerking met de huisarts, het ziekenhuis en sociale hulpverleners. Zorgorganisaties dienen met elkaar samen te werken in plaats van elkaar te beconcurreren. Ziekenhuizen, verpleegkundigen en huisartsen kunnen alleen goede zorg bieden als ze met elkaar samenwerken. Kleinschaligheid is hier het uitgangspunt. We willen dus geen groot Achterhoeks ziekenhuis in Doetinchem. OLW wil het SKB te Winterswijk inclusief Spoed Eisende Hulp (SEH) behouden.
- Gehandicapten dienen altijd toegang te hebben tot gebouwen en openbaar gebied. Om dit goed te regelen gaan we samen met vrijwilligers knelpunten in kaart brengen en verbeteren. Elk jaar gaan we samen met de inwoners bestaande obstakels en problemen proberen op te lossen. De gemeente dient daarnaast een meldpunt voor deze knelpunten in te voeren.
- Ons doel is binnen 5 jaar de voedselbank op te heffen. We gaan armoede, schulden en sociale uitsluiting radicaal aanpakken. En hulp aan mensen die met (te) weinig moeten rondkomen anders opzetten. De uitkomst moet zijn dat niemand meer naar de voedselbank hoeft.

- g) We gaan experimenteren met een basisinkomen. Van dit maandelijkse bedrag kan iedere inwoner leven. Een basisinkomen leidt tot minder ongelijkheid, minder armoede, lagere gezondheidskosten, minder criminaliteit, betere schoolresultaten en zelfs economische groei. We starten hiermee in eerste instantie in proef voor een bepaalde groep inwoners van Oost Gelre.
- h) Voorkomen is beter dan genezen. Vandaar dat we gezondheidsproblemen willen voorkomen. Dat doen we met zogenaamde preventieprogramma's op het gebied van bewegen, sporten en gezond eten. Ook willen we dat leerlingen op de basisschool krijgen weer gratis schoolfruit krijgen. En dat op alle scholen in Oost Gelre de snoep- en frisdrankautomaten verdwijnen en er gezonde maaltijden worden aangeboden.

Ouderen:

Uit de rapportage "De Achterhoek zorgt voor morgen", blijkt dat tweederde van de bevolking in de gemeente Oost Gelre ouder is dan 65 jaar. De bevolking vergrijsd en er zullen steeds meer senioren komen die zorg nodig hebben. Zij willen graag in hun vertrouwde omgeving blijven wonen en daar verzorgd worden.

- a. Ouderen en mensen met een beperking blijven zoveel mogelijk zelfstandig in hun eigen leefomgeving wonen. OLW wil doorgaan met de succesvolle gemeentelijke regeling "subsidie opplussen woningen". Ook de inzet van woonconsulenten gaat door. We investeren dus nog meer in goede zorg voor onze ouderen. We gaan in gesprek over extra verpleeghuisplekken, passende seniorenwoningen en meer voorzieningen voor ouderen die tijdelijk niet thuis kunnen wonen. Mantelzorgers geven we de ondersteuning die ze verdienen. En Senioren geven we de kans om oud worden in hun eigen omgeving. Kortom, we blijven "zorg op kleine schaal in de eigen omgeving" toepassen.

- b. Vrijwilligers en mantelzorgers krijgen de waardering die ze verdienen. We maken een stimuleringsfonds om vrijwilligersorganisaties beter te ondersteunen.
- c. We komen met serieus ouderenbeleid. Met daarin een aanpak tegen eenzaamheid. Daarbij maken we gebruik van een programma van de Rijksoverheid 'Eén tegen eenzaamheid'.
- d. We gaan periodiek in overleg met Seniorenbelang Oost Gelre (recent opgericht in 2006). Seniorenbelang adviseert de gemeente – gevraagd of ongevraagd – op het gebied van wonen, welzijn, zorg, veiligheid, mobiliteit, zingeving en digitalisering. OLW hecht veel waarde aan hun inbreng en expertise.

Jongeren:

- a. We gaan samen met de jongeren een jeugdraad instellen: want het wordt tijd dat jongeren weer zelf gaan bepalen wat ze belangrijk vinden in onze gemeente. De toekomst van onze gemeente is hun toekomst!
- b. Een kinderburgemeester geeft kinderen een stem in de lokale politiek. OLW wil dat ook Oost Gelre een kinderburgemeester krijgt. Deze vertegenwoordigt leeftijdgenoten, brengt frisse ideeën in en denkt mee over onderwerpen als speeltuinen, veiligheid en pesten.
- c. Jeugdwerk wordt voortvarend aangepakt. Een jongerenwerker gaat in elk kerkdorp de behoefte onder jongeren peilen en activiteiten met hen afstemmen. Een voorbeeld kan een behoefte aan een "jeugdhonk" zijn. Want als die behoefte er is, dan gaan we dat regelen.
- d. Samen met de GGD, Iriszorg, MAZZEL, scholen, horeca en de politie blijven we inzetten op preventie en gebruik van alcohol en schadelijke drugs.
- e. Activiteiten die aansluiten bij de behoefte van de jongere jeugd gaan we ondersteunen. De oudere jeugd helpt bij het bedenken en organiseren vanuit de jeugdraad. Daar waar nodig worden de activiteiten afgestemd met de wijkraden. Denk bijvoorbeeld aan straatspeeldagen, knutsel- en inloopactiviteiten, tienerdisco, kindervakantiespelen, etc.
- f. Harreveld blijft met Horizon (IHub) gastvrijheid tonen aan jongeren en gezinnen die aan de onderkant van de samenleving terecht zijn gekomen. Ontwikkelingen worden goed afgestemd met dorpsbelangen.

9. GEZONDE LEEFOMGEVING

Alle inwoners van Oost Gelre hebben recht op gezonde lucht, bodem en water. Kortom, een gezonde leefomgeving. Dat is een leefomgeving die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheid zo laag mogelijk is. Onze leefomgeving is echter niet zo schoon als we denken, dat blijkt telkens weer uit GGD onderzoeken. Het aantal mensen met bv. COPD-klachten neemt ook in onze omgeving toe door o.a. fijnstof.

We gaan werken aan een schonere lucht door:

- a. Het stoken van hout deels te verbieden (bij code rood van de Stookwijzer, binnen de bebouwde kom) en het gebruik van houtkachels te demotiveren.
- b. Een vuurwerkverbod in te voeren en in elke kern samen met de DBO's of wijken een vuurwerkmoment te organiseren met oud en nieuw. We onderzoeken of een centrale vuurwerkshow per kern georganiseerd kan worden. Bij carbidschieten gaan we grenzen aangeven, om overlast voor omgeving en dieren te voorkomen.
- c. Fijnstof uit de veehouderij aanpakken: strenger controleren en handhaven op luchtwassers, vooral bij boerderijen die dicht bij kernen staan
- d. Maatregelen te nemen rondom de geitenhouderij bij Vragender.
- e. Industriële uitstoot aan te pakken. Vitelco in Lichtenvoorde had al veel eerder gesloten of verplaatst moeten worden.
- f. Vrachtverkeer zonder bestemming te weren in onze (kleine) kernen
- g. Asbestverwijdering te stimuleren en te pleiten voor een asbestverbod.

We gaan werken aan schoner water door:

- a. Bestrijdingsmiddelen vanuit met name de landbouw te verbieden.
- b. Natuurlijke oevers weer terug te laten komen.
- c. De strijd aan te gaan met zwerfafval. Alleen statiegeld op blikjes is onvoldoende:
  - We gaan in gesprek met de horeca en supermarkten over het stoppen met gratis weggeven van plastic producten. Denk aan broodzakjes en bakjes, koffiebekers, etc.
  - Horeca en bedrijven worden zelf verantwoordelijk voor het schoonhouden van hun leefomgeving en plaatsen voldoende afvalbakken.
  - Plastic soup gaan we tegen te door een actieplan door samen met inwoners en ondernemers een actieplan op te stellen en uit te voeren.
  - Hulpmiddelen voor de vele fantastische zwerfvuilrapers die we in Oost Gelre hebben. Ook laten we ze samenwerken met de ROVA.
  - Ook dient de BOA en de politie meer op te treden tegen zwerfvuilveroorzakers.
  - Bouw- en verbouwingsactiviteiten zijn een grote bron van zwerfvuil. Grofvuil containers worden verplicht afsluitbaar en we gaan strenger handhaven.

We gaan werken aan een schonere bodem door:

- a. Zware boetes voor illegale stort uit te delen.
- b. Geen afvalgrond in natuurgebieden gestort wordt zoals destijds in Winterswijk.
- c. Bodemsaneringen uit te voeren daar waar het nodig is.

10. KUNST, CULTUUR EN ERFGOED

Onze gemeente is rijk aan kunst en cultuur. Maar het kan en moet beter. Gemeenten die veel aandacht besteden aan kunst en cultuur zijn veel aantrekkelijker dan gemeenten waar minder te beleven valt. Mensen genieten intens van onze cultuur zoals Erve Kots, Paaspop, Vestingstad Grolle, Erfconcerten, het NMTO, het bloemencorso maar ook van de kleinere galeries en musea in onze gemeente.

Festivals en evenementen kunnen een plaats, gebied of gemeente op de kaart zetten. Ook vergroten ze de onderlinge betrokkenheid. Daarnaast geven festivals en evenementen een impuls aan het cultuurtoerisme en aan de promotie van Oost Gelre. De vele evenementen die jaarlijks worden georganiseerd zoals Over de Top, De Zwarte Cross, Dweilorkestendag en De Slag om Grolle hebben dat duidelijk laten zien.

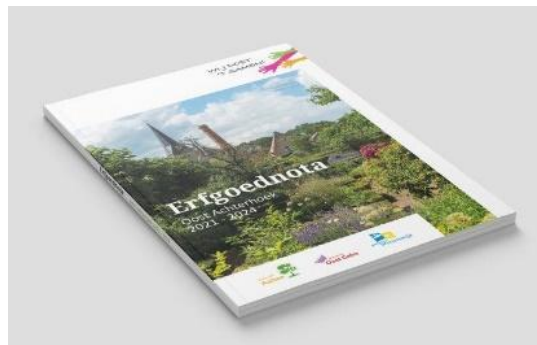
Erfgoed omvat alles wat onze identiteit en geschiedenis vormt, zoals monumenten, tradities, streektaal en verhalen. De zichtbaarheid en beschikbaarheid van dit erfgoed is de basis voor de cultuur van morgen. Onze gemeente dient onze waardevolle gebouwen, interieurs en landschapselementen beter te beschermen. Daarvoor gaan we in gesprek met de eigenaren van de panden. We denken mee over de toekomst van hun gebouw, monument of erfgoed. Om het bewustzijn onder inwoners en toeristen te vergroten worden informatieborden bij monumenten geplaatst. Hier worden de historische verenigingen bij betrokken.

OLW zet in op het behoud en verdere ontwikkeling van kunst, cultuur en erfgoed:

- a. We willen een beschermd stadsgezicht voor Groenlo. De vestingstad wordt helaas nog steeds op vele fronten geweld aangedaan, zoals sloop van monumenten, nieuwbouw zonder enig historisch gevoel en het kappen van monumentale bomen.
- b. We blijven meedoen aan de Open Monumentendag. We gaan in samenwerking met verschillende verenigingen en vrijwilligers historische wandelingen opzetten inclusief beelden- en monumentale bomenroutes.
- c. We stimuleren scholen om jongeren enthousiast te maken voor kunst en cultuur. Op basisscholen dient kunst- en cultuureducatie aangeboden te worden. Alle basisschool-leerlingen maken er op die manier kennis mee.
- d. Het verenigingsleven bij jongeren stimuleren. Juist voor hen moet subsidie komen om deelname aan het verenigingsleven mogelijk te maken.
- e. Het behoud en de ontwikkeling van het erfgoed regionaal oppakken. Dit gaat immers verder dan onze gemeentegrenzen.
- f. De openbare bibliotheek gaat zich verder ontwikkelen tot ontmoetingsplaats voor kunst en literatuur.

- g. Samen met inwoners kiezen we voor meer kunst in de openbare ruimte. Er komen meer kunstobjecten in wijken en parken.
- h. We stellen een gemeentelijke cultuurprijs in. Ook zetten we elk jaar een monument en zijn eigenaar in de schijnwerpers.
- i. We stellen amateurverenigingen op gebied van muziek en toneel in staat te werken aan meer kwaliteit en bevorderen openluchtconcerten op onze markten, in onze muziekkoeplets en parken of op boerenerven.
- j. We werken niet alleen mee aan grote festivals zoals Zwarte Cross, maar juist vooral aan de kleinere culturele festivals en evenementen zoals de Achterhoekse Spektakeltoer, Vestingstaddagen, Over de Top, Keifestival en schaaapsscheerdersfeesten. Echter, festivals en evenementen mogen wat OLW betreft niet in natuurgebieden (of in de nabijheid daarvan) plaatsvinden.
- k. Daarnaast gaan we fondsen maximaal benutten door culturele initiatiefnemers actief in te lichten over de mogelijkheden van de fondsen.

11. LEEFBARE KLEINE EN GROTE KERNEN

Groenlo, Harreveld, Lichtenvoorde, Lievelde, Mariënveld, Vragender en Zwolle... Alle kernen in onze gemeente zijn gelijkwaardig en tellen mee, of ze nu groot of klein zijn. Inwoners en ondernemers van een kern zijn natuurlijk in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de leefbaarheid. De gemeente ondersteunt hierbij met advies en financiën.

- a) Elke kleine kern of wijk krijgt een vaste ambtenaar en een eigen budget. De ambtenaar is verantwoordelijk voor de leefbaarheid in die kern of wijk. En het budget kan naar eigen inzicht worden uitgegeven aan het verbeteren van de leefbaarheid van de wijk of kleine kern. .
- b) We geven Groenlo en Lichtenvoorde een impuls. De plannen voor "Stad Groenlo" en geef "Lichtenvoorde Kleur" gaan we versnellen, want het lijkt het alsof daar nauwelijks schot in zit.
- c) De inloopvoorzieningen in veel kernen worden goed bezocht. OLW wil deze uitbreiden. Elke kern heeft straks een levendig dorps huis of cultureel centrum. Deze worden ondersteund door de gemeente.
- d) OLW wil doorgaan met het kleine kernenbeleid. Dit beleid richt zich op betaalbare woningen, versterking van voorzieningen, en herbestemming van beeldbepalende gebouwen zoals kerken en cafés. De dorpsbelangenorganisaties, die nauw betrokken zijn bij dit beleid, worden hierbij ondersteund door een ambtelijk vertegenwoordiger.
- e) Alle zes kleine kernen van Oost Gelre hebben nu een eigen basisschool. En dat moet volgens OLW zo blijven, tenzij de kwaliteit van het onderwijs in het geding komt. Ook de kerken in de kleine en grote kernen willen we behouden door bijvoorbeeld functieveranderingen.
- f) We gaan in elke kern een "BS22" openen. Dat is een ideeën- en inspiratieruimte waar nieuwe initiatieven kunnen ontstaan en worden uitgewerkt.
- g) In de kleine kernen zorgen we ervoor dat er genoeg voorzieningen zijn. Zo blijven deze kernen leefbaar en wordt leegloop voorkomen. We gaan in gesprek met detailhandel en supermarkten over het terug laten keren van kruidenierswinkels in de kleine kernen. Ook steunen we het behoud of de terugkeer van dorpscafés, horeca en ontmoetingsplekken voor jongeren in de kleine kernen.

12. ONS SOCIALE GEZICHT: IEDEREEN TELT MEE

OLW vindt een goed sociaal beleid heel belangrijk. We streven naar een samenleving waarin plek is voor iedereen. Waar iedere inwoner volwaardig meedoet. En een samenleving waarin men naar elkaar omkijkt. Hieronder de sociale standpunten van OLW..

a. Participatiewet

De participatiewet is bedoeld om mensen met een ziekte, arbeidsbeperking of afstand tot de arbeidsmarkt te helpen aan werk. En zo mee te doen met de samenleving. Ook het bedrijfsleven en de organisaties staan achter de doelen van de participatiewet. OLW wil hen aan de gemaakte afspraken houden. Alle grotere bedrijven en organisaties moeten een deel van hun personeelsbestand invullen met werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Wij begrijpen dat dit niet gemakkelijk is, maar willen dat de gemeente bedrijven en organisaties blijft stimuleren en ondersteunen om aan deze verplichting te voldoen. OLW vindt dat alle door de gemeente gesubsidieerde organisaties, daar waar mogelijk, hun steentje bij moeten dragen.

b. Voortzetting beschut werken

Beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking blijft in onze gemeente nodig. De organisatie Fijnder in Groenlo blijft hiervoor verantwoordelijk en gaat de inwoners van Oost Gelre (maar ook Berkelland en Winterswijk) helpen aan werk of inkomen.

c. Integratieproces nieuwkomers

Voor de nieuwkomers wil OLW meer ambtelijke ondersteuning om hun integratie in de samenleving goed te laten verlopen. Nieuwe Nederlanders die zich in Oost Gelre vestigen, mogen niet aan hun lot worden overgelaten. Oost Gelre is een open gemeenschap, die nieuwkomers verwelkomt en maar wel verwacht dat zij zich actief voor onze samenleving inzetten. In de eerste plaats moeten nieuwkomers goed begeleid worden bij het vinden van hun plek in onze gemeenschap. OLW vindt dat particuliere en gemeentelijke initiatieven zich daarop moeten richten en daarbij ondersteund moeten worden. Ook maatschappelijke organisaties en verenigingen moeten zich actief inzetten voor de integratie van nieuwkomers. En zij die nog geen werk hebben, worden uitgenodigd voor vrijwilligerswerk. Op deze manier nemen ze deel aan de samenleving. Kinderen van nieuwkomers worden allemaal automatisch lid van een door hen gekozen vereniging.

d. Vluchtelingen

OLW wil een gastvrij gemeente voor vluchtelingen. Dit vanuit medemenselijkheid en het universele recht op bescherming. Voor echte vluchtelingen moet altijd plaats zijn in Oost Gelre. Opvang wordt kleinschalig georganiseerd. En het aantal asielzoekers in een locatie dient te worden toegewezen op basis van inwonertal van de kern. Uiteraard alles in overleg met de bewoners.

e. LHBTQIA+

Eigenlijk willen we in onze standpunten het helemaal niet hebben over LHBTI: want wij vinden dat iedereen mag zijn die hij/zij wil zijn! De gemeente heeft wel de verantwoordelijkheid om discriminatie, uitsluiting en onwenselijk gedrag tegen LHBTQIA+'s tegen te gaan, om werkgelegenheid te stimuleren en om sociale veiligheid te garanderen.

 iedereen is anders

13. TOERISME EN SPORT

Toerisme

De vrijetijdsector is één van de snelst groeiende sectoren geworden. De provincie Gelderland heeft recreatie en toerisme breder opgepakt onder de noemer vrijetijdseconomie. Oost Gelre blijft hier een steentje aan bijdragen, en we streven er naar om samen met alle ondernemers het toerisme, en dan met name groentoeisme, in Oost Gelre te laten floreren. Toerisme en ons groene, kleinschalige landschap gaan prima samen! Wat gaan we hiervoor doen:

- a) Ons buitengebied landschappelijk versterken: geen grote stallen meer en de bestaande stallen dienen fatsoenlijk te worden ingepast.
- b) Molens, kerken en historische landschappen gaan we goed onderhouden, herstellen of zelfs herbouwen.
- c) De routestructuren van (zand)wegen en (kerke)paden gaan we versterken. Dat betekent ook dat op sommige plekken asfalt er weer uit gaat.
- d) De inzet van het landschap van de Achterhoek als geheel (groen, rust, ruimte, fietsen en wandelen) gaan we verbeteren.
- e) Excursies, rondleidingen en educatie moet worden geïntensiveerd. De vele cultuurhistorie van Oost Gelre is bij bezoekers nog niet echt bekend. Hier kan dus meer uitgehaald worden.
- f) De schaapskudde gaan we beter ondersteunen en helpen bij het organiseren van evenementen.
- g) De toeristenbelasting gaat omhoog. De opbrengsten van de toeristenbelasting worden volledig aan de toeristische sector besteed.
- h) Meer ambtelijke inzet op het gebied van marketing, promotie en lobby. De promotie van de gemeente en haar afzonderlijke kernen wordt samen met de toeristische sector opgepakt.

Sport

Sport en bewegen dragen bij aan de oplossing van diverse maatschappelijke vraagstukken. Beweging kan bijvoorbeeld een uitkomst zijn bij het isolement van ouderen. Sportverenigingen dienen dan ook gestimuleerd te worden om niet-traditionele activiteiten te ontplooiën. Beweegactiviteiten voor ouderen liggen daarbij voor de hand. Dit kan voor verenigingen nieuwe leden opleveren of het kan ouderen helpen om de deur uit te komen en elkaar te ontmoeten. Een aantal speerpunten:

- a) Beide grote zwembaden Meekenesch en Marveld blijven bestaan. Schoolzwemmen gaan we herintroduceren. En we gaan ook op zoek naar een nieuwe locatie voor recreatief openluchtzwemmen (denk aan de Slinge).
- b) Speeltuinen worden gemoderniseerd, uitgebreid en hittebestendig gemaakt.
- c) We gaan door met het flink verduurzamen sportaccommodaties waarmee de exploitatiekosten voor o.a. de clubs fors verlaagd kunnen worden.
- d) Geen verdere uitbreiding van mountainbikeroutes in de natuur.

14. DIERENWELZIJN

In Oost Gelre wonen meer dieren dan mensen, maar toch krijgen ze veel te weinig aandacht in gemeentelijke plannen of beleid. OLW wil dat dieren hier een fijne plek hebben om te leven en hun natuurlijke gedrag kunnen uitoefenen, of dat nu in vrijheid is, bij mensen thuis of in gevangenschap. Daarom wil OLW onder andere het volgende voor hen bereiken:

- a) Dierenhulporganisaties, zoals stichting Kitty-Kat, dierenopvang Noach, de dierenambulance Achterhoek en het dierenasiel, doen onmisbaar werk. De gemeente zorgt voor een ruimhartig en toereikend budget voor het vervoer, de verzorging en de opvang van zwerfdieren en in vrijheid levende dieren die ziek of gewond zijn.
- b) Dierenopvangen die niet bij een overkoepelende organisatie zijn aangesloten of die zich specialiseren in een bepaalde diersoort worden proactief in dit beleid meegenomen.
- c) Het gebruik van dieren ten behoeve van commercieel gewin en/of vermaak van de mens wordt in Oost Gelre niet langer toegestaan.
- d) Medische zorg is een noodzaak, geen luxe. En dat geldt ook voor (huis)dieren. Mensen met financiële problemen bezuinigen vaak als eerste op dierenartsbezoeken. Hierdoor lijdt het dier langer, nemen de kosten toe en is het misschien zelfs niet meer te helpen. Dat levert de eigenaar stress op wat weer tot gezondheidsproblemen kan leiden. Daarom wil OLW financiële ondersteuning voor noodzakelijke dierenartskosten van dieren van mensen die in armoede zijn gekomen. Ook het chippen van hond of kat wordt voor huisdiereigenaren met een uitkering fors goedkoper omdat de gemeente hieraan bijdraagt.
- e) Dierenmishandeling wordt actief opgespoord en tegengegaan.
- f) Veiligheidsprotocollen en hitteplannen voor mens en dier.
- g) Het redden van dieren krijgt een vaste plaats in draaiboeken van hulpdiensten en in rampenplannen.
- h) In geval van nood worden zowel mensen als dieren geëvacueerd. Gezelschapsdieren mogen mee naar de opvanglocatie.
- i) Afschaffing hobbyjacht.

15. OVERIGE STANDPUNTEN

Gemeentelijke samenwerking in de Achterhoek

Gemeentelijke en regionale samenwerking is belangrijk om ons als gemeente en regio goed te kunnen profileren.

- a) OLW maakt al meer dan 6 jaar deel uit van de Achterhoekraad. 6 jaar geleden riepen wij nog deze raad bij elkaar om een krachtig signaal af te geven tegen de Noordtak. En met succes!
- b) Wel staat OLW staat voor onafhankelijkheid en daarom zijn wij tegen een herindeling van de Achterhoekse gemeenten. Want een grotere gemeente leidt tot meer afstand tussen de burger en de politiek.
- c) We dienen zoveel mogelijk regionaal en Euregionaal samen te werken op terreinen waarbij een win-winsituatie kan worden bereikt. Veel bestuurlijke aangelegenheden overstijgen de gemeentegrenzen. Oost Gelre moet daarbij wel haar zelfstandigheid behouden en zich onafhankelijk kunnen ontwikkelen.

Integriteit

Integriteit, dus open en eerlijk handelen, is voor OLW topprioriteit. Het is niet alleen een verantwoordelijkheid voor elke ambtenaar, maar voor de gehele gemeentelijke organisatie. En voor de raadsleden... In het verleden zag OLW nog wel eens bij met name de grote partijen flinke integriteitsproblemen, zoals een raadslid die als boer het openlijk opnam voor de boerenzaak. Of een partij die op de afstandsbediening zit van een projectontwikkelaar. Dit kan echt niet, en wij aarzelen dan ook niet om collega-raadsleden daar op aan te spreken. En om in te grijpen als wij zien dat inwoners de dupe worden van een gebrek aan open en eerlijk handelen.

